

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi maatalouden interventiorahastosta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan maatalouden interventiorahastosta annettua lakia muutettavaksi siten, että maatalouden interventiorahastosta ei jatkossa rahoitettaisi maataloustuotteiden vientitukia, sisämarkkinatukia eikä tiedotus- ja menekinedistämistoimenpiteitä vaan niitä varten osoitettaisiin varat valtion talousarviossa. Ehdotettu muutos on otettu huomioon valtion vuoden 2008 talousarvioesityksessä. Maatalouden interventiorahaston lainanottoon liittyviä säännöksiä ehdotetaan muutet-

tavaksi siten, ettei rahaston lainoja enää otettaisi rahaston nimissä. Rahaston lainanottovaltuuden ylärajaa ehdotetaan alennettavaksi 100 miljoonaan euroon. Lisäksi lakiin ehdotetaan tehtäväksi joitain Maaseutuviraston perustamisesta johtuvia muutoksia.

Esitys liittyy valtion vuoden 2008 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila ja ehdotetut muutokset

Valtion talousarvion ulkopuolinen maatalouden interventiorahasto (jäljempänä rahasto) perustettiin maatalouden interventiorahastosta annetulla lailla (1206/1994), jäljempänä interventiorahastolaki. Rahasto, joka on maa- ja metsätalousministeriön alainen, aloitti toimintansa 1 päivänä tammikuuta 1995. Voimassa olevan lain mukaan rahastosta maksetaan Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan ja yhteisen kalastuspolitiikan mukaisista vientituista, interventiovarastoinnista, yksityisen varastoinnin tukemisesta, hintojen alentamisesta sekä muista maatalous- ja kalastustuotteiden markkinoihin vaikuttavista toimenpiteistä Suomessa aiheutuvat menot. Euroopan unioni korvaa edellä mainitut menot Suomelle jälkikäteen Euroopan maatalouden tukirahaston (maataloustukirahaston) varoista. Nämä Suomelle suoritettavat korvaukset tuloutetaan rahastoon.

Rahastosta maksetaan myös sellaiset edellä mainituista toimenpiteistä aiheutuneet menot, joita ei Euroopan yhteisön säännösten mukaan kateta Euroopan maatalouden tukirahastosta. Näiden menojen maksamiseen tarkoitettu määräraha varataan valtion talousarvioon ja siirretään valtion talousarviosta rahastoon. Valtion vuoden 2007 talousarviossa budjettisiirto rahastoon oli kaksi miljoonaa euroa ja valtion vuoden 2008 talousarvioesityksessä yksi miljoonaa euroa.

Interventiorahastolakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että maataloustuotteiden vientituet, sisämarkkinatuet ja tiedotus- ja menekinedistämisohjelmien rahoitus siirretään rahoitettavaksi valtion talousarviosta. Maatalouden interventiorahastosta rahoitettaisiin jatkossa ainoastaan Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan ja yhteisen kalastuspolitiikan mukaisesta interventiovarastoinnista, interventio-ostoista sekä interventiomyynneistä ja ruoka-avusta aiheutuvat menot. Ehdotetut muutokset on otettu huomioon valtion vuoden 2008 talousarvioesityksessä.

Voimassa olevan lain mukaan rahasto voi ottaa valtioneuvoston luvalla ja sen hyväksymillä ehdoilla toimintojen väliaikaista rahoittamista varten lainoja, joiden kokonaismäärä ei saa samanaikaisesti ylittää 250 miljoonaa euroa. Rahaston lainanottovaltuus säädettiin varsin suureksi Suomen liittyessä Euroopan unioniin. Rahaston samanaikaisten lainojen määrä on viime vuosina ollut korkeimmillaan alle 100 miljoonaa euroa. Koska lisäksi rahastosta rahoitettavia toimenpiteitä ehdotetaan vähennettäväksi, rahaston lainanottovaltuuden ylärajaa ehdotetaan alennettavaksi 100 miljoonaan euroon.

Voimassa olevan lain mukaan lainat otetaan rahaston nimissä ja niiden korot ja takaisinmaksu suoritetaan rahaston varoista. Valtiokonttorin tehtävänä on rahaston johtokunnan toimeksiannosta ottaa lainat ja päättää niiden tarkemmista ehdoista sekä huolehtia rahaston lainanottoon liittyvistä muista tehtävistä. Edellä tarkoitettujen lainojen ottaminen rahaston nimissä nostaa lainanoton kustannuksia ja saattaa myös haitata rahoituksen saatavuutta. Lainanotto tulisi voida toteuttaa myös muulla rahoitusjärjestelyllä esimerkiksi Valtiokonttorin toteuttamana valtion muun lainanoton yhteydessä. Tämänkaltaista järjestelyä on toteutettu aiemmin Valtion asuntorahaston lainanotossa. Tämän vuoksi ehdotetaan, ettei lainoja enää otettaisi rahaston nimissä.

Rahaston hallintoa koskevia säännöksiä ehdotetaan tarkennettavaksi Maaseutuviraston perustamisesta sekä edellä mainitun rahaston lainanottoon liittyvän muutosehdotuksen johdosta.

Rahaston maksuliike-, kirjanpito- ja tilastointitehtäviä hoiti 30 päivään huhtikuuta 2007 asti maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus. Maaseutuviraston aloitettua toimintansa 1 päivänä toukokuuta 2007 edellä mainitut tehtävät siirtyivät Maaseutuviraston hoidettaviksi. Maatalouden interventiorahastosta annettua lakia on syytä tarkistaa vastaamaan edellä selostettua muutosta rahaston tehtävien hoidossa.

2 Esityksen vaikutukset

Ehdotettu interventiorahastolain muutos ja valtion vuoden 2008 talousarvioesityksen ehdotus Euroopan unionin kokonaan rahoittamien markkinatukien siirtämisestä maatalouden interventiorahastosta valtion talousarviosta rahoitettavaksi lisää maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan (pääluokka 30) määrärahoja valtion talousarviossa 50,0 miljoonalla eurolla. Ehdotetulla muutoksella ei kuitenkaan ole valtiontaloudellisia vaikutuksia, koska Euroopan unioni korvaa Suomelle edellä mainittujen tukien maksamisesta aiheutuvat menot ja valtion tulot kasvavat vastaavasti.

Lisäksi Euroopan unionin maataloustuotteiden menekinedistämisen ohjelmista on valtion vuoden 2008 talousarvioesityksen momentilla 30.20.46 (markkinoinnin ja tuotannon kehittäminen) menoiksi arvioitu 1 510 000 euroa, josta Euroopan unionin osuudeksi 800 000 euroa ja valtion vastattavaksi jääväksi osuudeksi 710 000 euroa. Aiemmin

Euroopan unionin osuus on tuloutunut rahastoon ja valtion rahoitusosuus on otettu huomioon valtion talousarviosiirrossa rahastoon. Kun edellä mainittu valtion rahoitusosuus menekinedistämishjelmista ehdotetaan siirrettäväksi valtion talousarviosta rahoitettavaksi, tämä on otettu huomioon määrärahan alentamisena valtion vuoden 2008 talousarvioesityksen momentille 30.20.60 (siirto interventiorahastoon).

3 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä. Esityksestä on saatu lausunnot oikeusministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, Valtiokonttorilta ja Maa-seutuvirastolta.

4 Riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy valtion vuoden 2008 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Rahaston tarkoitus. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että rahastosta maksettaisiin interventiovarastoinnista, interventio-ostoista sekä interventiomyyneistä ja ruoka-avusta aiheutuvat menot. Sen sijaan vientituet, sisämarkkinatuet ja tiedotus- ja menekinedistämistoimenpiteet ehdotetaan siirrettäväksi valtion talousarviosta rahoitettavaksi. Ehdotetut muutokset sisältyvät valtion vuoden 2008 talousarvioesitykseen.

3 §. Rahaston lainanotto. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että rahastolle otettavia lainoja ei enää säädettäisi otettavaksi rahaston nimissä, vaan Valtiokonttori voisi järjestää rahaston lainanoton esimerkiksi valtion muun lainanoton yhteydessä. Ehdotettu muutos lisäisi kustannustehokkuutta, alentaisi rahaston lainanoton kustannuksia sekä voisi helpottaa rahaston lainanoton saatavuutta. Lisäksi rahaston lainanottovaltuuden ylärajaa ehdotetaan alennettavaksi 100 miljoonaan euroon, koska rahaston ottamien lainojen kokonaismäärä ei viime vuosina ylittänyt 100 miljoonaa euroa ja koska ehdotettu rahastosta rahoitettavien toimenpiteiden muutos vaikuttaa osaltaan siihen, että rahaston lainanottotarve pysyy tulevaisuudessa varsin pienenä.

Pykälän 2 momenttiin ei ehdoteta muutoksia.

Pykälän 3 momentin sanamuotoa ehdotetaan tarkennettavaksi. Lisäksi momentista ehdotetaan poistettavaksi tarpeettomana säännös lainanotosta johtokunnan toimeksiannosta, koska johtokunta päättää lain 4 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan rahaston lainanotosta.

4 §. Rahaston hallinto. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että rahasto olisi maa- ja metsätalousministeriön yhteydessä. Ehdotettu muutos vastaa Maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain vastaavaa säännöstä. Kun rahasto on maa- ja metsätalousministeriön yhteydessä, tähän sisältyy jo sellaisenaan maa- ja metsätalousministeriön velvollisuus valvoa rahaston talout-

ta ja toimintaa, minkä johdosta tätä koskeva säännös ehdotetaan poistettavaksi momentista. Maa- ja metsätalousministeriöllä säilyisi edelleen oikeus saada rahastolta kaikki tarvittavat tiedot ja selvitykset, mutta kyseinen tietojensaantioikeus on tarpeen myös Maaseutuvirastolle. Tästä syystä lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös Maaseutuviraston tietojensaantioikeudesta.

Pykälän 2 momentin johdantokappaleen sanamuotoa ehdotetaan muutettavaksi, mutta ehdotetulla muutoksella ei ole asiallisia vaikutuksia johdantokappaleen sisältöön.

Pykälän 2 momentin 1 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että johtokunnan tehtävänä olisi johtaa ja ohjata rahaston toimintaa. Sen sijaan voimassa olevassa laissa säädetty velvollisuus ohjata maksuliike-, kirjanpito- ja tilastointitehtävien hoitamista kumottaisiin, koska näitä tehtäviä hoitaa lain 7 §:n mukaan Maaseutuvirasto.

Pykälän 2 momentin 3 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että johtokunta päättäisi rahaston lainanotosta 3 §:n 1 momentin valtuuden rajoissa. Ehdotettu muutos tekisi johtokunnan toiminnan ja päätöksenteon joustavamaksi rahaston lainanoton osalta. Valtiokonttorin tehtävänä olisi ehdotetun 3 §:n 2 momentin mukaan järjestää lainanotto sekä päättää sen tarkemmista ehdoista. Muilta osin johtokunnan tehtäviä ei ehdoteta muutettavaksi.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 momentti, jonka mukaan rahaston hallintoa hoitaisi muilta kuin pykälän 2—4 momentissa ja 3 §:ssä mainituilta osin Maaseutuvirasto, jollei lailla toisin säädetä. Rahaston hallinto on näiltä osin hoidettu Maaseutuvirastossa viraston perustamisesta lähtien ja Maaseutuvirasto on tarkoituksenmukaisin viranomaisomainen hoitamaan rahaston hallintoa. Koska myös Valtiokonttorilla on lain mukaan rahaston toimintaan liittyviä tehtäviä, nämä tehtävät on syytä rajata pois Maaseutuvirastolta.

7 §. Maksuliike-, kirjanpito- ja tilastointitehtävät. Rahaston maksuliike-, kirjanpito- ja tilastointitehtävät ovat siirtyneet 1 päivästä

toukokuuta 2007 Maaseutuviraston hoidettavaksi. Maatalouden interventiorahastosta annettua laki ei kuitenkaan ehdotettu muutettavaksi hallituksen esityksessä eduskunnalle Maaseutuvirastontoimivaltuuksia koskevaksi lainsäädännöksi (HE 218/2006 vp), joten laki olisi asianmukaista muuttaa tämän esityksen yhteydessä vastaamaan voimassa olevaa tilannetta mainittujen tehtävien hoitamisessa.

2 Voimaantulo

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

3 Suhde perustuslakiin ja sääätämisjärjestys

Perustuslain 87 §:n mukaan talousarvion ulkopuolisen rahaston taikka tällaisen rahaston tai sen käyttötarkoituksen olennaista laajentamista tarkoittavan lakiehdotuksen hyväksymiseen vaaditaan eduskunnassa vähintään kaksi kolmasosaa annetuista äänistä. Talousarvion ulkopuolisiin rahastoihin kytkeytyvän vaikeutetun sääätämisjärjestyksen avulla pyritään suojaamaan eduskunnan budjetti-

valtaa (HE 1/1998 vp, s. 139/II). Perustuslakivaliokunta on mietinnössään (PeVM 10/1998 vp, s. 24/I) katsonut, että vaikeutetun sääätämisjärjestyksen edellytyksiä tulee tulkita tiukan pidättyvästi. Perustuslakivaliokunta on lausunnoissaan (PeVL 1/1997 vp ja PeVL 34/2002 vp) katsonut, että rahaston laajentamisen olennaisuutta ei pidä arvioida ainoastaan rahastokohtaisesti, vaan ensisijaisesti eduskunnan budjettivallan kokonaisuuden kannalta.

Maatalouden interventiorahastosta annettuun lakiin ehdotettavat muutokset supistavat rahaston käyttötarkoitusta ja lisäävät siten eduskunnan budjettivaltaa. Ehdotus ei myöskään kavenna eduskunnan budjettivaltaa rahastosiirron osalta, koska eduskunta päättäisi edelleen valtion talousarvioesityksen käsitteilyn yhteydessä rahastolle siirrettävän määrärahan enimmäismäärästä. Edellä esitetyn perusteella valtioneuvosto katsoo, että lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisessa sääätämisjärjestyksessä

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki**maatalouden interventiorahastosta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalouden interventiorahastosta 16 päivänä joulukuuta 1994 annetun lain (1206/1994) 1 ja 3 §, 4 §:n 1 momentti ja 2 momentin johdantokappale ja 1 ja 3 kohta sekä 7 §, sellaisina kuin ne ovat 7 §:ää lukuun ottamatta laissa 792/2004, sekä *lisätään* 4 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 792/2004, uusi 5 momentti seuraavasti:

1 §

Rahaston tarkoitus

Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan ja yhteisen kalastuspolitiikan mukaisesta interventiovarastoinnista, interventio-ostoista sekä interventiomyyneistä ja ruokavusta aiheutuvien menojen maksamista varten Suomessa on maa- ja metsätalousministeriön alainen valtion talousarvion ulkopuolinen maatalouden interventiorahasto.

3 §

Rahaston lainanotto

Rahasto voi valtioneuvoston luvalla ja sen hyväksymillä ehdoilla ottaa 1 §:ssä tarkoitettujen toimintojen väliaikaista rahoittamista varten lainoja, joiden kokonaismäärä ei saa samanaikaisesti ylittää 100 miljoonaa euroa.

Valtio vastaa 1 momentissa tarkoitetuista lainoista.

Valtiokonttorin tehtävänä on järjestää 1 momentissa tarkoitettu lainanotto ja päättää

lainanoton tarkemmista ehdoista sekä huolehtia muista rahaston lainanottoon kuuluvista toimenpiteistä.

4 §

Rahaston hallinto

Maatalouden interventiorahasto on maa- ja metsätalousministeriön yhteydessä. Maa- ja metsätalousministeriöllä ja Maaseutuvirastolla on oikeus saada rahastolta kaikki tarvittavat tiedot ja selvitykset.

Rahastoa hoitaa johtokunta. Johtokunnan tehtävänä on:

1) johtaa ja ohjata rahaston toimintaa;

3) päättää 3 §:n 1 momentissa tarkoitettujen valtuuden rajoissa rahaston lainanotosta;

Jollei lailla toisin säädetä, maatalouden interventiorahaston hallintoa hoitaa muilta kuin 2—4 momentissa ja 3 §:ssä mainituilta osin Maaseutuvirasto.

7 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

Maksuliike-, kirjanpito- ja tilastointitehtävät

Rahaston maksuliike-, kirjanpito- ja tilastointitehtäviä hoitaa Maaseutuvirasto.

Helsingissä 13 päivänä syyskuuta 2007

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Maa- ja metsätalousministeri *Sirkka-Liisa Anttila*

Laki**maatalouden interventiorahastosta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalouden interventiorahastosta 16 päivänä joulukuuta 1994 annetun lain (1206/1994) 1 ja 3 §, 4 §:n 1 momentti ja 2 momentin johdantokappale ja 1 ja 3 kohta sekä 7 §, sellaisina kuin ne ovat 7 §:ää lukuun ottamatta laissa 792/2004, sekä *lisätään* 4 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 792/2004, uusi 5 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1 §

1 §

*Rahaston tarkoitus**Rahaston tarkoitus*

Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan ja yhteisen kalastuspolitiikan mukaisista vientituista, interventiovarastoinnista, yksityisen varastoinnin tukemisesta, hintojen alentamisesta sekä muista maatalous- ja kalastustuotteiden markkinoihin vaikuttavista toimenpiteistä aiheutuvien menojen maksamista varten on Suomessa maa- ja metsätalousministeriön alainen valtion talousarvion ulkopuolinen maatalouden interventiorahasto

Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan ja yhteisen kalastuspolitiikan mukaisista interventiovarastoinnista, interventio-ostoista sekä interventiomyyneistä ja ruokavavusta aiheutuvien menojen maksamista varten Suomessa on maa- ja metsätalousministeriön alainen valtion talousarvion ulkopuolinen maatalouden interventiorahasto.

3 §

3 §

*Rahaston lainanotto**Rahaston lainanotto*

Rahasto voi valtioneuvoston luvalla ja sen hyväksymillä ehdoilla ottaa 1 §:ssä tarkoitettujen toimintojen väliaikaista rahoittamista varten lainoja, joiden kokonaismäärä ei saa samanaikaisesti ylittää 250 miljoonaa euroa. *Lainat otetaan rahaston nimissä ja niiden korot ja takaisinmaksu suoritetaan rahaston varoista.*

Rahasto voi valtioneuvoston luvalla ja sen hyväksymillä ehdoilla ottaa 1 §:ssä tarkoitettujen toimintojen väliaikaista rahoittamista varten lainoja, joiden kokonaismäärä ei saa samanaikaisesti ylittää 100 miljoonaa euroa.

Valtio vastaa 1 momentissa tarkoitetuista lainoista.

Valtio vastaa 1 momentissa tarkoitetuista lainoista.

Valtiokonttorin tehtävänä on *rahaston johdantokunnan toimeksiannosta* ottaa 1 momentissa tarkoitettujen lainojen tarkemmis-

Valtiokonttorin tehtävänä on *järjestää* 1 momentissa tarkoitettu lainanotto ja päättää *lainanoton* tarkemmista ehdoista sekä

ta ehdoista sekä huolehtia rahaston lainanottoon liittyvistä muista tehtävistä.

huolehtia *muista* rahaston lainanottoon kuuluvista toimenpiteistä.

4 §

4 §

*Rahaston hallinto**Rahaston hallinto*

Rahasto on maa- ja metsätalousministeriön hoidossa ja valvonnassa. *Maa- ja metsätalousministeriön tehtävänä on erityisesti valvoa rahaston taloutta ja toimintaa.* Maa- ja metsätalousministeriöllä on oikeus saada rahastolta kaikki tarvittavat tiedot ja selvitykset.

Maatalouden interventiorahasto on maa- ja metsätalousministeriön yhteydessä. Maa- ja metsätalousministeriöllä ja *Maaseutuvirastolla* on oikeus saada rahastolta kaikki tarvittavat tiedot ja selvitykset.

Rahaston hallinnosta sekä talouden ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä huolehtii rahaston johtokunta. Johtokunnan tehtävänä on:

Rahastoa hoitaa johtokunta. Johtokunnan tehtävänä on:

1) johtaa ja ohjata rahaston toimintaa *sekä rahastolle kuuluvien maksuliike-, kirjanpito- ja tilastointitehtävien sekä muiden tehtävien hoitamista;*

1) johtaa ja ohjata rahaston toimintaa;

3) päättää 3 §:ssä tarkoitetun lainan ottamisesta;

3) päättää 3 §:n 1 momentissa tarkoitetun valtuuden rajoissa rahaston lainanotosta;

Jollei lailla toisin säädetä, maatalouden interventiorahaston hallintoa hoitaa muilta kuin 2—4 momentissa ja 3 §:ssä mainituilta osin Maaseutuvirasto.

7 §

7 §

*Maksuliike-, kirjanpito- ja tilastointitehtävät**Maksuliike-, kirjanpito- ja tilastointitehtävät*

Rahaston maksuliike-, kirjanpito- ja tilastointitehtäviä hoitaa maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus.

Rahaston maksuliike-, kirjanpito- ja tilastointitehtäviä hoitaa *Maaseutuvirasto*.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .